

NÖVÉNYVÉDELÉM

34. ÉVFOLYAM * 1998. JANUÁR * 1. SZÁM

HAJTATOTT ZÖLDSÉGFÉLÉK NÖVÉNYVÉDELME

megcsappant anyagi lehetőségekhez viszonyítva szintén bőkezűnek mondható tudománypolitikája és a mai hiányos alapellátás, valamint a több csatornából is csak vékonyan és bizonytalanul csörgedező pályázati pénzek között!

A falakról ránk tekintő elődök időnként bizonyára szembesültek munkájuk anyagi korlátaival, de – a háborús eseményektől eltekintve – azok sohasem voltak olyan akutak, mint az utóbbi időszakban. És még van valami, amit elődeink nem ismertek: a világszerte egyre inkább elhatalmasodó tudományellenesség, amellyel ma még vitakozni lehet, de nincsen garancia arra, hogy valamikor nem válik-e – sok egyéb modern örökség mellett – meghatározó tényezővé.

Az elmúlt közel másfélszáz esztendő nemcsak történelmünket tekintve volt turbulens, hanem a tudomány fejlődés terén is. A természettudományok ebben az időszakban többet fejlődtek, mint a tudománytörténet addig eltelt idejének folyamán. Természetesen, a növényvédelmi tudományok is követték ezt a hallatlan iramú átalakulást, amely a klasszikus

rovartantól és mikológiától a kemizálás legújabb kifinomult módszereiig, a géntechnológiáig és az agrárterületek életközösségeinek mint funkcionális egységeknek a felismeréséig ívelt. És ez az a pont, amelynél a tudományos munka körülményeinek előbb vázolt negatív tendenciája ellenére intézetünk optimizmussal tekinthet a jövőbe.

Derűlátásunk szilárd alapja az a rendkívül öröndetes tény, hogy az intézet tudományos teljesítménye ma is versenyképes a sokkalta kedvezőbb körülmények között működő külföldi kutatóműhelyekkel. Úgy hiszem, intézetünk akkor őrzi méltóan az elődök emlékét, ha versenyképességét a számtalan akadály ellenére is fenntartja, sőt fokozza.

Ha az arcképek szólni tudnának, bizonyára csatlakoznának hozzám, amikor – talán kissé rendhagyó módon – ezt az alkalmat is megragadom, hogy az intézet minden tagjának további kiemelkedő tudományos sikereket kívánjak.

Ezekkel a gondolatokkal nyitom meg az arcképgyűjteményt.

Jermy Tibor
az MTA tagja

BESZÁMOLÓ A DEBRECENBEN TARTOTT ELSŐ NEMZETKÖZI NÖVÉNYVÉDELMI KONFERENCIÁRÓL

II. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum Debrecen, 1997. augusztus 18–19.

A Debreceni Agrártudományi Egyetem Növényvédelmi Tanszékének javaslatára és szervezésében – az elmúlt évi sikeres rendezvény folytatásaként – 1997. augusztus 18–19-én tartották meg az Első Nemzetközi Növényvédelmi Konferenciát Debrecenben, amely egyben a II. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum címet is viselte. A nagyszabású szakmai rendezvény jól illeszkedett a VI. Farmer Expóhoz,

amelyet ugyancsak az Egyetem területén rendeztek meg. A szervezőmunka és a szerteágazó feladatok végzése, irányítása az Egyetem Növényvédelmi Tanszéke és a Növényvédelem Oktatásának Fejlesztéséért Alapítvány feladata volt. Mint társszervezők bekapcsolódtak a MAE Növényvédelmi Társaság Növénykórtani Szakosztálya és az MTA Agrártudományok Osztályának Növényvédelmi Bizottsága. A konferencia támogatói voltak a Nemzetközi Alapítvány a Magyar Oktatás, Kutatás és Fejlesztés Támogatásáért (IFHERD), továbbá az országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB).

A kétnapos konferencián a hazai szakembereken kívül kilenc ország (Egyesült Királyság, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Németország, Spanyolország, Svájc, Szlovákia és az USA) kutatói, továbbá hazai és külföldi cégek képviseltették magukat.

A plenáris ülésen *Szarukán István* professzor, elnök köszöntő szavai után *Eke István* FM főosztályvezető tartott érdekesítő bevezető előadást, összevetve a hazai és az Európai Unió szervezeteit és növényvédelmi gyakorlatát. *Szabó Lajos* főtanácsos tovább részletezte, hogy miként és hogyan csatlakozhatunk az Európai Unióhoz a karantén szabályozás területén. A harmadik előadást az Egyesült Királyságból érkezett *Mike Deadman* úr és munkatársai tartották „Hogyan csökkenthetjük a búzabetegségek kártételét gabona-heret közestermesztéssel?” címmel. A negyedik előadó a hazánkból kivándorolt *Vánky Kálmán*, a Tübingeni Egyetem professzora, az üszöggomba-kutatás egyik legjelesebb képviselője, a plenáris ülés tiszteletbeli elnöke volt Németországból „Üszöggomba taxonómiai kutatás a nagyvilágban és Magyarországon” témában. A rövid, de rendkívül tartalmas előadás mindannyiunknak nagyon tanulságos volt. A plenáris ülést befejező előadásukban *Bognár Sándor* és *Koppányi Tibor* „Debrecen és a magyar növényvédelem kapcsolata” címen adtak áttekintést az elmúlt 129 év történéseiről és eredményeiről.

A növénykórtani szekcióban tíz előadás hangzott el a paprika magházpenészeséről, a *Phoma*-fajok *in vitro* elkülönítési lehetőségeiről, a Bátorligeti ősláp mikrogombáiról, a szóját károsító *Colletotrichum truncatum*-ról, az alma *Pestalotiás* kéregnekroízisáról, az *Erwinia amylovora* elleni virágzaskori vegyszeres védekezésről, az árpa sárgarozda elleni integrált védelemről, a tölgyfapusztulás kóroktanáról, a répa rizómia betegségéről és a paprikát fertőző tobamovírusokról.

A növényvédelmi állattani szekcióban a megtartott előadások a szerpentin molytetűnek a Kanári-szigeteken okozott súlyos kártételéről és a védekezésről, a Summit-Agro Hungaria Kft. új rovarölő termékcsaládjával (Mospilan) kapcsolatos tapasztalatokról, az agronematológia aktuális magyarországi kérdéseiről, és az ún. alávetés módszereiről, annak hatásairól és problémáiról szóltak.

Külön szekciót kapott „Az üszöggomba-kutatás Magyarországon”. A megtartott előadások az üszöggombákkal kapcsolatos rezisztén-

ciavizsgálatokról, a vízi- és mocsári növények üszöggombáiról, a *Sporisorium destruens* gomba alkalmazásáról, mint a csávázószerek gyors tesztelésére alkalmas fajról, a *Sporisorium cenchri* üszöggomba előfordulásáról az átoktüskén, valamint a *Sporisorium reilianum* gomba fenyércirokról történt gyűjtéséről, izolálásáról és meghatározásáról szóltak.

A konferencia negyedik szekciója az integrált növényvédelem kérdéseivel foglalkozott. Előzetesen 12 előadást jelentettek be és azokat részben magyar, részben külföldi szakemberek tartották. Előadás hangzott el a posztemergens gyomirtás hatékonyságát N-műtrágya kiegészítéssel hatékonyabbá tevő technológiákról, a herbicid \times műtrágya kölcsönhatásáról aprómagvú pillangós állományokban, a Lancet gabonaherbicidről, a rezisztens kukorica nemesítési alapanyagok előállításáról, a cukorrépa-fajták cercospóra- és lisztharmattal szembeni ellenállóságáról, a Balance 56 DF herbicidnek az egy- és kétszikű gyomok elleni hatékonyságáról, a parazita mikrogombák károsító tevékenységéről a városi zöldterületeken, a Nitrokémia Rt. 1997. évi herbicid kísérleteiről, a lengyel őszibúza-genotípusok sárgarozsdával szembeni reakcióiról, a környezetet kímélő készítményekről (Tiosol, Vektamid A) a szőlő integrált védelmének fejlesztésével kapcsolatban, a herbicidtakarékos facsík kezelésekről, továbbá a hazai *Orobanche* (szádor) fajok biológiájáról.

A kiállított hét poszteren láthattuk a növényvédő szerek mellékhatásait a hasznos rovarokra, az alma környezetkímélő növényvédelmét bemutató összeállítást, a szelíd-gesztyenyekór elleni biológiai védekezésekkel kapcsolatos kutatások eddigi eredményeit Szlovákiából, megismerhettük a környezetet kímélő nyári olajok használatának lehetőségeit az almásokban, a biológiai védekezés egy sajátos példáját a *Cryphonectria parasitica* kórokozó hipovirulens törzseivel, a hazai fejlesztésű szexferomon csapdák hatását kártevő bogarakra és a lengyelországi búzarozsdákról készült összeállítást.

A szekció-előadások mindegyikét szakmai véleménycsere egészítette ki túl azon, hogy az előadókhöz számos kérdés is elhangzott.

Az esti díszvacsora fehér asztalánál a megszokott szakmai és baráti beszélgetés, régi kapcsolatok megújítása, újabbak létesítése jól egészítették ki az izgalmas szakmai programot.

A konferencia másnapján, 1997. augusztus 19-én a résztvevők megtekintették a VI. Farmer Expo Nemzetközi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakkiállítás és Vásárt. Ezt követően került sor az Egyetem Növényvédelmi Tanszékének szabadföldi kispácellás kísérleti bemutatójára. A kísérleteket a Konferencia szervező bizottságának titkára, *Kövics György*, valamint a cégek képviselői mutatták be, ahol a kispácellás kukorica-, napraforgó- és burgonyakísérletekben a megjelentek személyes benyomást szereztek a Bayer, a Du-Pont, a Nitrokémia és a Summit-Agro, valamint a Zeneca cégek herbicid-, inszekticid- és fungicidtermékeinek közvetlen és közvetett hatásairól. A bemutató kedves színtöltő volt az a pillanat, amikor a burgonya-parcellákon „tevékenykedő” burgonyabogár egy példányát tetten értük és azt átadtuk a Kolorádói Állami Egyetem professzorának azzal, hogy itt a „kolorádóbogár”. Ő természetesen (?) tiltakozott a „kolorádó” név miatt, mondván: „ez a faj nem jellemző Kolorádó államra, hiszen máshol is éli a világát...”. Így tovább már nem „bántottuk” őt.

A bemutatót közös ebéd követte, majd a társaságot egy autóbusz szakmai kirándulásra vitte a Hortobágyra. Előbb megtekintettük a darrasai tájházat és az ott bemutatott ragadozó-madár-kiállítást, továbbá a Hortobágyra jellemző más állatfajok tájfajtaikat. A múzeumi tájház megtekintése után Tiszacsegére utaztunk, ahol valamennyien részesei lehettünk egy emlékezetesen szép és maradandó emlékeket adó hajózáson a szőke Tiszán. Valóban lenyűgözően szép volt a Tiszának ez a háborítatlan szakasza, a „megszállott” fotósok nem győzték a masinájukat csattogatni.

A sétahajózás után vendégei voltunk Bodnár György úrnak, az „év biogazdálkodójá”-nak, aki ott Tiszacsegén az ő sajátos (bio) farmján fogadott minket. Láthattuk a szőke mangalicacsaládot, a kecskéket, a pónikat, az erdélyi kopasznyakú baromfikat,

amint szorgosan kapirgáltak. A gazda csaknem kizárólag áztatott csalán levéllel és természetesen a pirétrumvirág főzetével oldja meg növényvédelmi gondjait. Nem vitás, hogy a ridegtartásra emlékeztető állapotok, a régen jól ismert extenzív gazdálkodás azzal egészül ki, hogy gázolajjal működtetett erő- és munkagépek végzik a talaj-, illetve a betakarítási munkákat. Ettől persze még jogos a kérdés, mitől lehet „bio” a farm. Értjük persze az erőfeszítést, amiért ez a nem könnyű gazdálkodási formát vállalta. Ezzel a maga részéről szeretne hozzájárulni a környezetszennyezési gondok enyhítéséhez. Búcsúzóul még ellátott minket „biopálinkával”, hogy a ránk váró kitűnő halvacsora közben az ő egészségére is jó szívvel fogyasszuk el.

A biofarm megtekintése után Tiszacsegén a halászcsergő asztalainál jókedvű véleménycserék, baráti beszélgetések koronázták meg az Első Debreceni Nemzetközi Növényvédelmi Konferenciát.

A konferencia résztvevőinek egy része még harmadnap is Debrecenben maradt, hogy augusztus 20-án részese lehessen a nemzeti ünnepünknek, ahol a virágkarnevál, tűzijáték tette még emlékezetesebbé a Debrecenben töltött napokat.

Meggyőződésünk, hogy mindannyian, akik jelen voltak ezen a 2–3 napon Debrecenben, szakmai és kulturális élményekkel, új és újra éledő szakmai és baráti kapcsolatokkal gazdagodva tértek haza.

A szervezők a Tiszántúli Növényvédelmi Fórumot hagyományos, évenkénti eseménnyé kívánják tenni, háromévenként nemzetközivé bővítve, amely kitűnő alkalom lehet a hazai és külföldi szakemberek találkozására, eszmecseréjére. A Debreceni Agrártudományi Egyetem fennállásának 130 éves jubileumán a 3. Tiszántúli Növényvédelmi Fórumon 1998-ban újra találkoztunk!

Kövics György¹ és Bognár Sándor²

¹*Agrártudományi Egyetem, Debrecen*

²*Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Budapest*